„Wąskie gardło” gminnych dróg

Utworzono: czwartek, 11, marzec 2010 09:49 Kazimierz Fudala

Na budowę chodników i zatok autobusowych w ramach tzw. „Inicjatyw Społecznych” w latach 2002-2009 samorządy gminne w Małopolsce przeznaczyły prawie 80 mln zł przy podobnym udziale finansowym budżetu województwa. Dzięki współpracy różnych szczebli samorządów zostały wyremontowane i wybudowane w ostatnim dziesięcioleciu setki kilometrów dróg i chodników.

W większości samorządy gminne (szczególnie o wysokich dochodach własnych) w pełni akceptują przyjęte przez Zarząd Województwa Małopolskiego zasady dotyczące współfinansowania projektowania, budowy i remontów dróg wojewódzkich oraz przyległych do nich chodników. Obecny stan prawny pozwala gminom na współfinansowanie zadań drogowych samorządu wyższego szczebla, jednak wiele samorządów gminnych buntuje się przeciwko ,,wymuszaniu” finansowania zadań samorządu szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Budowa, modernizacja, remonty i utrzymanie dróg w gminach to zadania finansowane prawie wyłącznie z własnych budżetów. Specyficzny teren Małopolski, tj. tereny górskie i podgórskie, rozrzucona zabudowa, wymusza bardzo gęstą sieć drogową kosztowną w utrzymaniu. Sporą pomoc finansową dla samorządów gminnych w odbudowie i remontach, oprócz własnych budżetów, stanowią środki finansowe na likwidację skutków klęsk żywiołowych, w tym na odbudowę dróg po powodzi, a także likwidację osuwisk. Dodatkowo samorządy gminne mogą uzyskać dofinansowanie z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych do budowy i remontów dróg stanowiących drogi dojazdowe do pól.

W ostatnich latach nowym źródłem dofinansowania z budżetu państwa budowy dróg gminnych jest Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych. Jednak kryteria dofinansowania w tym programie preferują drogi podmiejskie o podwyższonych

Phoca PDF

parametrach, oświetlone, z przyległymi chodnikami, a w mniejszym zakresie drogi w gminach typowo wiejskich. W budżecie województwa małopolskiego wydzielono niewielką kwotę (5 mln zł), która również stanowi dofinansowanie budowy i remontu dróg gminnych. Niestety przy podziale środków w ramach MRPO na lata 2007-2013 w naszym województwie samorządy gminne nie zostały uwzględnione, a cała pula została przeznaczona na drogi wojewódzkie i powiatowe.

Inny problem, z którym też borykają się samorządy pozostałych szczebli, to regulacja stanu prawnego gruntów, zarówno pod budowę nowych dróg, jak również pod poszerzenia istniejących oraz modernizację. Swoista dżungla w przepisach prawnych doprowadza często do sytuacji, w której uregulowanie stanu prawnego jednego metra kwadratowego gruntu sprowadza się do sporządzenia lub pozyskania kilkudziesięciu dokumentów. Odzyskanie ich lub odtworzenie jest kosztowne, a czasami po kilkudziesięciu latach w wielu przypadkach okazuje się niemożliwe. Powszechnie wiadomo, że drogi gminne w terenach wiejskich szczególnie w regionie południowo-wschodnim naszego kraju na mapach ewidencyjnych mają szerokość od 3 do 4 m. Modernizując taką drogę konieczne jest pozyskanie pasa drogowego o szerokości co najmniej 8 do 12 m, co wymusza negocjacje z olbrzymią ilością właścicieli gruntów.

Problemem również jest nieuregulowany stan prawny niekiedy przez kilka pokoleń. Wiele szlaków drogowych prowadzących do przysiółków położonych jest na gruntach prywatnych, a są to dojazdy często do kilkunastu posesji. Z mocy ustawy o finansach publicznych „drogi” te nie mogą być finansowane z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, ani budżetu państwa. Jednym możliwym źródłem sfinansowania tych zadań są skromne środki z tzw. „rekultywacji”.

Ustawa ,,przepisy wprowadzające’’ podejmująca próbę regulacji stanu prawnego gruntów zajętych pod drogami, które do końca 1998 r. były w zarządzie (władaniu) wprowadza pewne regulacje, jednak pociąga za sobą wysokie koszty i stanowi skomplikowaną procedurę administracyjną. Jedna z ostatnich regulacji prawnych tzw. ,,specustawa’’ pomocna jest przy budowie autostrad, natomiast w innych kategoriach dróg przepisy te nie mają zastosowania. Wniosek, jaki wypływa z powyższego, to konieczność uproszczenia regulacji stanu prawnego poprzez specjalną ustawę, na mocy której wydzielone od kilkudziesięciu lat drogi mogłyby stać się własnością samorządu, który je utrzymuje. Ponadto koniecznym byłoby przyjęcie rozwiązań prawnych, w wyniku których łatwiejsze byłoby pozyskanie terenów pod budowę nowych dróg.

Kazimierz Fudala
prezes Forum Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów Małopolski
wójt gminy Rzepiennik Strzyżewski

Phoca PDF